

Yönetimden

2014 yılını geride bıraktık.

Öncelikle 2015 yılının ülkemize barış, kardeşlik ve dostluk getirmesini diliyoruz...

2014 yılını geride bırakırken eğitimde sorunların çözülmediği gibi daha da büyüyerek içinden çıkılmaz bir hale geldiğini görüyoruz.

Bugün, eğitim alanı, özelleştirme ve dinselleştirme politikalarıyla, çağdaş eğitim hedefinden saptırılmış, yüzünü Osmanlı dönemindeki medrese eğitimine çevirmiştir.

Ülkeyi yönetenler sanki bilinçli yurttaş çoğunluğundan korkmakta, yönetilmesi kolay olacağı düşüncesiyle ümmetçi yurttaş çoğunluğu yaratmayı ön plana almış görünmektedir.

Bu yolda hızlı hareket edildiği de açıktır. Ulusal basınımıza yansıyan haberlere göre; yalnızca son bir yıl içinde “Türkiye genelinde imam hatip ortaokulu sayısı 1361’den 1597’ye, imam hatip lisesi sayısı ise; 854’ten 1017’ye çıkmış, imam hatiplerde okuyan ortaokul ve lise öğrencisi sayısı 1 milyona yaklaşmıştır.”

19. Milli Eğitim Şûrasında yapılan “Osmanlıca” ve “karma eğitim” kaldırılması tartışmalarına bakılınca eğitimin nereye doğru sürüklendiği daha net bir biçimde görülecektir.

Eğitim dizgemizin yaşadığı diğer sorun da özelleştirmedir.

Günümüzde eğitim hizmetinde kamunun ağırlığı hızla erimekte... Piyasacılık değerlerini yükselten, ulusal eğitimi küresel ve yerel eğitime çeviren bir değişim süreci yaşanmaktadır.

“Eğitim hizmeti, tıpkı sağlık hizmeti gibi ihtiyaç sahiplerinin en az satın alma gücüne

sahip olduğu alandır. Bu nedenle serbest piyasa kuralları, rekabet stratejileri ve her şeyin satın alma gücüne göre belirlenmesi ilkesi bu alanda iflasla sonuçlanacaktır.” Toplumun geniş kesimlerinin eğitime ulaşımı ancak sağlam devlet politikalarıyla mümkün olabilir. **“Çeşitli küresel örgütlerin öncülüğünde yürütülen yerel projeler soruna çözüm olmaktan uzaktır. Sermaye hayırseverliğini, kamusal hizmetlerin yerine ikame ederek sorunların çözülmeceği açıktır.”**

Bölgeler arasındaki, varsılla yoksul arasındaki, köylerle kentler arasındaki, kent merkezleriyle varoşları arasındaki, kadınlara erkek arasındaki eğitimdeki dengesizliği gidermek için ciddi çalışmalar yapılmamakta ve tasarcılar ortaya konulamamaktadır.

Ne yazık ki ülkemizde bugün ilköğretim çağındaki 1 milyona yakın çocuk okula gide-memekte, 7 milyon civarında yetişkin insanımız ise, okuma yazma bilmemektedir. Bu durum insan hakları açısından da üzüntü vericidir. Ayrıca, Türkiye’de 1 milyona yakın çocuk işçi vardır...

Atanamayan öğretmenler sorunu sürmektedir. 300 bine yakın öğretmen adayı atanmayı beklemektedir.

Bu sorunların dışında, öğretmen ve öğrencilerin onlarca sorunu vardır. Bütün bu sorunların çözülmesi konusunda siyasal iktidar gereken adımları atmamaktadır...

Umarız yeni yıl bu sorunların çözülmesi konusunda büyük adımların atıldığı yıl olur...

kevakfi@gmail.com

Köy Enstitülerine Yaklaşım

OKUMA ALIŞKANLIĞI

ABDULLAH ÖZKUCUR

Köyde eğitimi gerçekleştirme davasının ana koşullarından biri, köylerde açılan eğitim kurumlarındaki öğrencilerin sözcük dağarcıklarını genişletmektir. Bunun için öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırmak gerekir. Genel olarak çok okuyan, okuduğunu anlayarak iyi düşünebilen bir kuşağı hızla yetiştirmek zorundayız. Sayıları milyonları bulacak ve okullarda eğitilecek olan gençleri köyde, kentte nerede bulunurlarsa bulunsunlar sistemli bir biçimde serbest sevk ederek, onlara okuma alışkanlığı kazandırmak gerekir.

Aydınları serbest okuma alışkanlığı kazanmayan toplumlarda, düşündüğünü yazan, açıklayan insan da az olur. Böyle insanların kıt olduğu yerlerde düşün yaşamı yaşanamaz. Toplumun en önemli işleri, kanaatini saklayan, esen rüzgârlara göre fikir değiştiren kişilerin elinde kalır. Öğretmenlik mesleği fikişsiz, ilkesiz insanlarla güçlenemez. Diğer bilimlerde olduğu gibi eğitiminde şaşmaz, her türlü koşullar içinde değişmez yasaları, ilkeleri vardır. Bunlara sahip olmanın tek yolu, köy öğretmenlerinin, öğretmen adaylarının serbest okuma alışkanlığını kazanmaları, okumayı, yazmayı sürdürmeleridir.

Köy Enstitülerinin kurucusu İsmail Hakkı Tonguç Enstitü Müdürlerine gönderdiği bir yazısında şunu söyler: “Şartlar ne olursa olsun; mevsim, hangi mevsim bulunursa bulunsun öğrencilere her gün serbest okuma yaptırılacak ve onlara kitap okuma alışkanlığı mutlak surette kazandırılacaktır.” Mektuplarla Köy Enstitüsü Yılları, Çağdaş Yayınları, 2. baskı sf: 89

Okuma alışkanlığı köy enstitüleri öğretim programı giriş kısmında şöyle yer almaktadır. “Bütün bu söylenenlerin özü ve verimli olması için köy enstitüsü öğretmenlerinin, usta öğreticilerinin kendi meslek ve işleriyle ilgili kaynaklarla birlikte, yılda en az, memleket ve dünya yazarlarından 24 eser okumuş olmaları ve aynı okuma zevk ve alışkanlığı öğrencilerine de sindirmeleri en başta gelen görev koşullarından birisidir.” 2. Köy Enstitüleri Öğretim Programı sayfa: 11 Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Yayınları

Köy enstitülerinde öğrenciler üç boyutlu eğitim çalışması yaptılar:

1-Köy enstitüsü öğrencileri çadırlarda yaşayarak kendi enstitülerini kurdular.

2-Kuruluş içinde kendilerini yetiştirdiler, meslek sahibi oldular.

3-Yarınki görevleri için hazırlandılar. Karakter ve kişilik sahibi oldular.

Edebiyatta iki boyutlu çalışma yaptılar:

1- Doğru yazma okuma, anlama, anlatma alışkanlığı kazandılar.

2- Köyde yetiştirecekleri çocuklara okuma alışkanlığı

kazandırma çalışması yaptılar.

Türkçe öğretiminde öğrencilerde doğal olarak var olan anlama ve anlatma yeteneği geliştirme yolu güdüldü. Okumada, yazmada konuşmada güzellikten çok doğruluk arandı.

a) Öğrenci, enstitüyü bitirirken yaşına ve anlayış düzeyine uygun bir metnin özünü ve derinliğini anlayabiliyorsa,

b) Dilek ve düşüncelerini, imlâ, ağız, dil bilgisi hatası yapmaksızın yazıyla ya da sözle ve tam olarak anlatabiliyorsa;

c) Okuma, yazma ve konuşmada rastlayacakları zorlukları kendi kendine yenmenin yollarını öğrenmişse;

d) Gündelik yaşamda okumayı ve yazmayı zevkli bir alışkanlık haline getirmişse Türkçe öğretimi gerçekleşmiş demektir.

YAZMA

Köy Enstitülerinde edebiyat (yazın) Türkçe dersi olarak işlendi. Bu derste yazma ve konuşma konularında şunlar göz önünde tutuldu.

“Yazma çalışmalarından güdülecek amaç, öğrencinin kendi anlayış ve anlatış özelliklerini koruyarak açık, düzgün ve özentisiz bir anlatı ile yazmalarını sağlamak olmalıdır. Köy Enstitülerine gelen öğrenci genellikle gördüğünü düşündüğünü ve bildiğini eksiksiz ve artısız anlatmayla alışkındır. Onların bu meziyetlerini (ortamlı yanlarını) korumaya çalışmak başlı başına bir eğitim olacaktır; çünkü eksiksiz ve artısız anlatı yazı sanatının en üstün aşamasıdır. Kendini ve çevresini anlatışta gerçeklik genellikle çoğunun kötü etkiler yüzünden yitirdiği doğal bir özgünlüktür. (Hassadîr) Öğretmen yazıda bu özgünlüğü aramakla öğrencinin, düşüncesini, kişiliğini ve ahlakını bir arada korumuş olacaktır. Ancak öğrencinin anlatışında kişilik sahibi olmasını istemek onu, istediği gibi yazmakta özgür bırakmak demek değildir.”

“Öğretmen, öğrencisini ve onun anlatışını çeşitli konulara ve yazı çeşitlerine göre değiştirmeyi, doğruyu yanlış, yerindeyi, yersizden, gerekliyi gereksizden ayırt etmeyi öğrenmesi gerekir.”

Yazı sanatı ve tekniği üzerinde öğrenciye verilecek bilgiler ve öğütler o denli çoktur ki, çalışmaları ders içinde ve ders dışında olmak üzere ikiye ayırarak programlı bir biçimde yürütmek zorundayız.

1-Ders İçinde:

“Konu verme: Yazı görevlerinin verimli olması, konunun iyi seçilmesine ve öğrencinin konusu iyice kavranmasına bağlıdır.”

“Özellikle ilk sınıflarda öğrenci ne yazacağını değil, nasıl yazacağını düşünmeye alışmalıdır. Seçilecek konular, öğrenciyi, gördüğünü olduğu gibi göstermeye,

kendini ve çevresini tanıtmaya, duygu ve düşüncelerini aydınlatmaya, bildiklerini belli bir nokta çevresinde toplamaya, dileklerini tam ve açık olarak anlatmaya sevk edecek nitelikte olmalı, öğrencinin ilgi anlayış ve bilgi düzeyini aşmamalıdır. Her yıl verilecek konular öğrencinin gereksinimlerine uygun oranda değişik olmalı ve enstitüyü bitiren öğrenci tüm yazı türlerini denemiş olmalıdır.”

“Konu verilirken öğrenci ile ödevin biçimi ve planı üzerinde tartışmalı; dahası, ilk sınıflarda bazan plan tam olarak söylenmelidir. Bundan başka öğrenciye ödevi nasıl hazırlayacağına, nasıl düzeltceğine, hangi örneklerden yararlanabileceğine ilişkin öğütler verilmelidir.”

“Düzeltilme:

Düzeltilme; Türkçe öğretmenin en ince ve en verimli işlerinden biridir. Zaten ders saatinde yapılacak iş de yalnız düzeltme olacaktır. Öğretmen dersten önce okumuş düzeltilmiş ve derecelendirmiş olduğu ödevleri dersliğe getirecek, öğrencinin birlikte kusur ve meziyetlerini belirttikten sonra ayrı ayrı her ödevde gördüklerini anlatacaktır. Kağıt üzerinde yaptığı düzeltmelerin tümünü her sınıfa göstermek mümkün olmayacağı için bunlardan en önemli olanlarını önceden saptaması gerekir. Ders sonunda öğretmen en iyi bulduğu ödevi okur ve niçin iyi bulduğunu söyler. Aynı konu üzerinde kitap ve dergilerden çıkarılacak bir örnek de bu nedenle okunabilir.

Öğretmen en küçük düzeltmelerde bile öğrencinin düşüncesine bir yön vermekte olduğunu unutmamalıdır.

Rastlayacağı yanlışların çoğu düşünce ve dikkat hataları olacaktır. Bunlar üzerinde ne denli titiz davranırsa az-

dır. En yetenekli öğrencinin bile konudan uzaklaşmasına okunaklılık, düzgün imla, yerinde noktalama, mantıksal bağlanma gibi basit yazma koşullarından ayrılmasına göz yummamalı, görmezlikten gelmemelidir. Öğretmen, yazı ödevlerinin temizliğine, düzeltmeye elverişli olmasına yakın bir ilgi göstermeli, ilgisiz, okunaksız, ödevleri kabul etmemelidir.

2- Ders dışında;

Öğrencinin yazınsal sanatlara özenmeleri hiç de zararlı olmamakla beraber ders saatinde öğrencinin şiir, öykü, piyes, roman gibi denemeleri üzerinde durmak olanağı yoktur. Bu çalışmalara öğretmen ders dışında rehberlik etmeli ve ders içinde yalnız en başarılı yazılar üzerinde durmalıdır. Özgür yazılar da öğrencinin şiirden çok öyküye; anı betimleme, özet gibi düz yazı türlerine yöneltilmesi daha yerinde olur. Asıl edebiyatın insanın yaşadığını anlatması olduğu düşüncesi verilmeli ve öğrenci not, anı ve mektuplarla hayatını anlatmak alışkanlığını kazanmalıdır. Her yıl enstitüde yazı türleri üzerinde yarışmalar tertib edilebilir.”

(4.5.1943 tarih ve 75 sayılı Köy Enstitüleri Öğretim Programı, sf. 19-22)

Not: Yazı Köy Enstitüleri ve Edebiyat adlı kitabımızdan alınmıştır.

Köy Enstitüleri ve Edebiyat, yayına hazırlayan Erdal Atıcı, Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Yayınları

Nazif Evren'i ölümünün 18. Yılında bir etkinlikle andık...

Ergün Evren ve Ailesi

“Olimpiyat Kürsüsünde Bir Köy Enstitüsü” konulu imza - söyleşi etkinliğimizin konuşmacısı Dr. Kemal Ateş'ti.

Dünya Şampiyonu Ahmet Ayık ve Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı

Vakfımızdan Haberler

- 17 Ocak 2015, Nazım Hikmet Kültür Merkezinde düzenlenen “Edebiyat Söyleşileri” başlıklı etkinliğe Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı katıldı. Eğitim Edebiyat ilişkisi üzerine bir konuşma yaptı. Etkinliğin diğer konuşmacıları: İlhan Akalın, Haşim Hüsrevşahi, Pınar Babür ve Abdullah Özkucur’du...
- 20 Ocak 2015, Ortadoğu Lions Derneğinin düzenlemiş olduğu etkinlikte Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı “Köy Enstitüleri ve Günümüz Eğitimi” konulu bir konuşma yaptı...
- 23 Ocak 2015 Cumhuriyet Gazetesi Ankara Temsilciliğini ziyaret ettik... Ankara Temsilcisi Erdem Gül’e geçmiş olsun dileklerimizi ilettik...
- 26 Ocak 2015 Uğur Mumcu Adalet ve Demokrasi Haftası etkinlikleri içinde “Laik, Bilimsel, Parasız Eğitim” Konulu bir açıkturum düzenledik. Açıkturumunu Ali Kınacı öğretmenimiz yönetti. Konuşmacılar Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı, Ulusal Eğitim Derneği Başkanı Nazım Mutlu ve Eğitim Der Genel

Başkanı Mustafa Demir’di. Etkinlik öncesinde Harun Ünlü ve Şenil Ünlü Çetin türkü dinletisi yapıldı.

- 7 Şubat 2015, Nazif Evren’i ölümünün 18. Yılında bir etkinlikte andık... Açılış Konuşması Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı’nın yaptığı etkinliğin konuşmacıları: **Erdoğan Karakurt, Hüsamettin Ünlüoğlu, Zariye Kayhan, Ergun Evren, Umut İnan, Deniz Oymak, Varlık Özmenek, Nuri Erkal ve Ahmet Özer**’di...
- 21 Şubat 2015 tarihinde Vakıf Merkezimizde ölümünün 54.yılında aydınlanmacı Milli Eğitim Bakanı Hasan-Âli Yücel’i saygıyla andık. Etkinliği Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı yönetti, Ankara Üniversitesi E. Öğretim Üyesi Prof. Dr. Cahit Kavcar ve Birgün Gazetesi yazarlarından Ünal Özmen konuşmacı olarak katkı sağladılar.
- 14 Mart 2015’te “Olimpiyat Kürsüsünde Bir Köy Enstitülü” konulu imza - söyleşi etkinliğimizin konuşmacısı Dr. Kemal Ateş’ti.

İlhan Akalın, Haşim Hüsrevşahi, Erdal Atıcı Nazım Hikmet Kültür Merkezinde...

Hasan Ali Yücel Etkinliği, Prof. Dr. Cahit Kavcar, Erdal Atıcı ve Ünal Özmen

Hasan Ali Yücel Etkinliğine gelen konuklarımız.

Cumhuriyet Gazetesi Ankara Temsilcisi Erdem Gül’ü ziyaret ettik...

Bize Gelen Kitaplar

1. “Çıkış Yolu” Prof. Dr. Metin Feyzioğlu
2. “Canım Öğuzcuğum- Öğuz Tansel’e Mektuplar” Metin Eloğlu
3. “Masal Dünyası” Öğuz Tansel
4. “Hayatım Hatıralarım Görüşlerim” Seyfettin Bilir
5. “Güvencesizleşmeye Karşı Örgütlenme Deneyimleri” ve “Kamuda Güvencesiz Çalışma” İrfan Kaygısız
6. “Yansımalar- Gözlem Anı Yorum” Ahmet Usta
7. “Dünyada ve Türkiye’de Eğitim Stratejileri- Görüşler Öneriler” Prof. Dr. Ali Arayıcı

Eğitim Sen Kuruluş yıldönümü etkinliğine katıldık.

Uğur Mumcu Adalet ve Demokrasi Haftası etkinliğini Ali Kınacı öğretmenimiz yönetti. Konuşmacılar Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı, Ulusal Eğitim Derneği Başkanı Nazım Mutlu ve Eğit Der Genel Başkanı Mustafa Demir’di.

Uğur Mumcu Adalet ve Demokrasi Haftası etkinliğimizden.

Yitirdiklerimiz

1. Hamza Soydaş, Beşikdüzü Köy Enstitüsü mezunu, Hasanoğlu Yüksek Köy Enstitüsü girişli olup Yüksek Köy Enstitüsünün 1947’de kapatılışı üzerine Ankara Meslek Teknik Öğretmen Okulundan mezun olmuştur. (Vefat: 27.02.2015)
2. Ahmet Aksakal, Isparta Keçiözümlü ilçesi ve Senir köyünden, Gönen Köy Enstitüsü girişli, son sınıfta Hasanoğlu Öğretmen Okulu 1957 çıkışlı. Edebiyat öğretmeni, halıcı. (Vefat: 9 Aralık 2014)
3. Ahmet Şahintürk, Dinar’ın Çapalı köyünden, Gönen Köy Enstitüsü 1955 mezunu. (Vefat: 15 Mart 2015)

28 Şubat 2015’te Yaşar Kemal’i yitirdik.

Anısını saygıyla: “Biz cumhuriyet çağının sanatçıları, romancılar, şairler, ressamalar önce kendi kültürümüzü dilimize dönmeyi öğrendik. Tercüme bürosunun çevirdiği dünya klasikleriyle yetiştik.

Halkevlerinin, Köy Enstitüleri’nin kuruluşları bize yardım etti. Köy Enstitüleri ki, gelecekte dünyamızı gerçek insanlığa kavuşturacak bir eğitim düzenidir. Şimdi bugünkü yeryüzünün eğitim düzeni düzen değil. Böyle bir pedagoji olmaması gerekli dünyada. Sonra barış da olmaz bugünkü eğitimle. Mesela Hiroşima’ya bombayı atanların hepsi, bunu imzalayan Amerikan devlet başkanı, onu aşağı atan milyonlarca adamı öldürecek diye düşünen insan da bu okullardan gelmiştir. Ben bunları dünyanın bütün gazetelerine aşağı yukarı yazdım. Bu sistemle insanoğlu insanoğlu olamaz diye... Onun için Köy Enstitüleri büyük başlangıçtı, dünyadaki en iyi başlangıçlardan biridir.” (13 Aralık 2008, Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü’nü edebiyat dalında alan Yaşar Kemal’in Çankaya Köşkünde yaptığı konuşma)

Bağışlarınız için;

Posta Çeki No: 524699

Ziraat Bankası Kızılay Şubesi:

IBAN: TR420001000685390292475003

BÜLTENİMİZ

CAN MATEMATİK YAYINLARI
TARAFINDAN ÜCRETSİZ BASILMIŞTIR,
KATKILARINDAN DOLAYI SAYIN ŞAHİN
GÜNER TAHA’A
TEŞEKKÜR EDERİZ.

“BOZKIRA DÜŞEN DAMLALAR”*

ERDAL ATICI

Bir akşam, Sivas / Şarkışla’dan, Muğla /Ortaca’mıza yerleşen Ali İhsan Tuncalı Amcamız aradı. **“Erdal, elime bir kitap geçti, çok çok güzel bir kitap, mutlaka okumanı istiyorum.”** dedi.

Ali İhsan Tuncalı’yı kısaca tanıtmalıyım. Emekli inşaat işçisi, yani taşı alın teriyle cevhere dönüştürenlerden biri. Sivaslılardan kalkıp gelmiş, Ortaca’da düzen kurmuş, kök salmış. Okuyan, yazan, söyleyen, örgütlü mücadeleye inancından dolayı, elinden geldiğince derneklere, vakıflara üye olan, yurttaş sorumluluğunu yerine getirenlerden biri...

Ali İhsan Amca’yla tanışmamız da ilginç; Ortaca Belediyesi Ankara’daki adresime yıllardır bültenini gönderir. Dikkatle okurum, kimi haberleri keser saklarım. Zaman zaman bunlarla ilgili yazı yazarım. Bu bültenlerin birinde, bir gün bir haber gördüm ilgimi çekti. Haber şöyleydi: **“Ortaca’da yaşayan emekli işçi Ali İhsan Tuncalı, evinin yolunu kendi olanaklarıyla yaptı. Sonra belediyeye gidip yaptığı sokağın ismine ‘Fakir Baykurt Sokağı’ konulmasını istedi. Belediye encümeninin bu isteği kabul etmesi üzerine de, bir tören düzenlendi ve sokağın adı ‘FAKİR BAYKURT SOKAĞI’ oldu.**

Haberi okuyunca gözlerime inanamadım. Cumhuriyet aydınlanmasıyla başlayan kültürel devrim ne yazık ki son zamanlarda büyük erozyona uğradı. Kitap okumak, yazarlarımıza – şairlerimize değer vermek dönemi çok gerilerde kaldı. Ülke olarak büyük bir kültürel yozlaşma yaşıyoruz. Birakin yazara çizere değer vermeyi, son yıllarda şairlerimizi, aydınlarımızı, gazetecilerimizi, bilim insanlarımızı hapislerde çürütüyoruz... İnönü Üniversitesi önceki rektörlerinden Prof. Dr. Fatih Hilmioğlu’nun suçu ne, bilen var mı? Hilmioğlu hangi “kumpas”ların sonucunda hücrelerde ölüme terkedildi.

Haber o nedenle çok ilgimi çekmişti. Ertesi gün Ortaca’dan arkadaşları aradım. Ali İhsan Amcanın telefonunu aldım. Kendisini kutladım. O zamanlar **“Ortacalı Yıllar”** adlı kitabım yayınlanmıştı. Onu imzalayıp gönderdim. **“Merhabasın dosttan gelen selamsın/ duyarak anarım sen varsın orda...”** diye başlayan bir uzun mektup geldi karşılığında. İşte o gün bugün görüşürüz. Sık sık birbirimizi arar, siyasal gündemi değerlendirmenin yanında sanattan, edebiyattan, bilimden, şiirden konuşuruz. Okuyup etkilendiğimiz kitapları birbirimize öneririz...

Ali İhsan Tuncalı Amcamıza kitabın hangi yayınevinden çıktığını, yazarının kim olduğunu sordum. Adı: **“BOZKIRA DÜŞEN DAMLALAR”** yazarı **“HÜSEYİN YILMAZ”** Yayınevi **“KARAÖZÜ KÜLTÜR DERNEĞİ YAYINLARI”** deyince, şaşırdım kaldım.

Şaşkınlıktan **“Ali İhsan Amca, ben Karaözülü sayılırım”** deyiverdim. Bu kez Ali İhsan Amca şaşırdı, birkaç kez **“Nasıl?”** diye sordu.

Karaözülü dostlar bizi sağ olsunlar, Karaözülü sayarlar... Geçen yıl İzmir’de yaptığımız **“Karaözü Şahruh Köprüsünden Geçenler”** etkinliğine gitmiş, orada toplanan dostlara da bunu söylemişim. **“Bundan sonra kabul ederseniz biz de kendimizi Karaözülü sayıyoruz”** demişim. Gerçekten öyle de oldu. Karaözülü Vedat Tatar dostumdan sonra birçok Karaözülü dostla tanışmış, onlarla da güzel dostluk köprüleri

kurmuştuk...

Ertesi günü Karaözü Kültür Derneği Başkanı dostum Vedat Tatar’ı aradım. Dedim abi, bu kitabı siz basmışsınız, benim bu kitabı mutlaka elde etmem gerekiyor, sağolsun, Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfına bırakmış, hemen uğrayıp aldım.

Daha önce de **“Aşık Işık’ın Hayatı”** adlı kitabı bırakmışlar, zevkle okumuş kitapla ilgili bir yazı yazmıştım...

Bu kitabı da hemen o akşam başlayıp, iki günde bitirdim. Kitap Köy Enstitülü öğretmenimiz Hüseyin Yılmaz tarafından kaleme alınmış. Hüseyin Öğretmenimiz her Köy Enstitülünün yaptığı gibi, daha öğrenciliğinin ilk yıllarından başlayarak, köyüyle, öğretmenliğiyle ve yaşantılarıyla ilgili notlar almış, kimi olayları, kimi anılarını yazarak unutulmamasını sağlamış. Yıllar içinde notlar birikmiş, bir dosyaya dönüşmüş, çevresindeki eşin dostun önerileriyle kitaplaşma sürecine girmiş.

“Çocuklarım ve yakın komşularımdan anılarımı kitaplaştırmam konusunda ısrarlı öneriler geliyordu. Torunumu Koray Yılmaz bir Ankara ziyaretinde ‘Dede, yazdıkların ne varsa ver; hepsini gözden geçirip, derleyip toplayayım.’ dedi. Büyük bir memnuniyetle kabul ettim. Koray kendi iş yoğunluğu arasında zaman ayırıp, emek harcayarak, anılarımı ve Karaözü ile ilgili yaptığım araştırmaları yayıma hazır hale getirdi.” (Sunum, sayfa 5)

Torun Koray’ın, dernek başkanı Vedat Tatar’ın, dernek yönetim kurulu üyelerinin ve üyelerinin yaptığı iş ne kadar önemli. Gelecekte araştırmacılar, Hüseyin Yılmaz’ın anılarından kimbilir hangi bilgilere ve hangi sonuçlara ulaşacaklar? Tarihi süreçte kim bilir bu kitap ne kadar değerli olacak?

Bu anılar yayımlanarak, hem yok olup gitmesi önlenmiş, hem de genç kuşaklara nereden gelip nereye gittikleri konusunda çok önemli ipuçları verecek yapıt ortaya çıkarılmış...

Kitap öncelikle Karaözü’nün tarihini, eğlencelerini - oyunlarını, batıl inançlarını, Karaözü’ne ilk göçleri, Karaözü’nde okulların tarihçesini anlatarak başlıyor. Bu tarihi araştırmaların yanında Yılmaz öğretmenimiz kendi bilgilerini, kişilerden dinlediklerini de ekleyerek süreci Cumhuriyet yıllarına kadar getiriyor.

Karaözü yeniliklere ve gelişmelere hemen uyum sağlayan bir köy. Cumhuriyetle birlikte yenilikler ve devrimler Karaözü’nde hemen karşılık buluyor. Yeni abecedden sonra kendi olanaklarıyla okul ve okuma sürecini başlatıyorlar. Öyle ki daha sonra Maarifözü diye anılmasına yol açacak bir seferberlik bu. Karaözü Cumhuriyet’in en önemli devrim kurumu olan Köy Enstitülerine en çok öğrenci gönderen köylerimizden biri. Oradan mezun olan öğretmenler köylerini, çevrelerini, akrabalarını aydınlatıyorlar. Okuryazar oranı arttığı gibi yükseköğrenim yapanların sayısı da artıyor. Sonraları Anadolu’nun birçok köyünde, kasabasında daha ilkokul yokken, Karaözü’de ortaokul için temel atılmaya başlanıyor.

“Bozkıra Düşen Damlalar”ın sonraki bölümlerinde Hüseyin Yılmaz, çocukluk yıllarına, öğretmenlik yıllarına, emeklilik yıllarına, Karaözü’de iz bırakanlara, şiirlerine, tablolarına, resimlerine yer vermiş...

Kitabı okurken insanın duygulanmaması olanaklı değil,

ama öyle bir yer var ki, insan gözyaşlarını tutamıyor. 72. Sayfada Hüseyin Öğretmenimizin babasının öldüğü bölüm...

Hüseyin Öğretmenimizin babası 20 kişilik bir grupla oğlunu ziyarete geliyor. İki gün kalıyorlar ve geri dönüyorlar. Ancak yolda ıslanıyorlar, Hüseyin Öğretmen üşütüyor ve hastalanıyor. Bir süre köyde yatıyor, iyileşmeyince Veli Dayı trene atıp Kayseri'ye götürüyor. Yolda trene Hüseyin Yılmaz da biniyor. Yoksulluk diz boyu. Sivas Otele gidiyorlar. Otel dolu. Babayı balkona yatırıyorlar. Ama ağrıdan inliyor. Otelci, müşterilerin şikâyetçi olduğunu söyleyip, onları karanlık, izbe bir yere indiriyor. Burada kalabilirsiniz diyor. Babayı hava aydınlanınca hastaneye götürüyor. Yıkamak için soyun-

ca, iç çamaşırı olmadığını, görüyor, baba neden iç çamaşırı giymedin deyince **"Yoktu ki giyeyim oğlum."** diyor... Sonra kaybediyorlar onu...

Köy Enstitülü Öğretmenimiz Hüseyin Yılmaz'ın kitabını büyük bir ilgiyle okudum. Okuyanların da aynı duyguları yaşayacağına inanıyorum. Yapıtın ortaya çıkmasını sağlayanları bir kez daha kutluyorum... İyi ki varsınız Karaözülü dostlarım...

(*) **Bozkıra Düşen Damlalar, Hüseyin Yılmaz, 2013, Karaözü Kültür Derneği Yayınları - 3**
erdalatici@gmail.com

“ÖĞRETMEN OLACAĞIM”*

HASAN AKARSU

Köy Enstitülü eğitimci-yazar Abdullah Özkucur, 1922 Konya-Beyşehir-Üzümlü Manastır Köyü doğumludur. Çifteler Köy Enstitüsü'nü 1942'de, Hasanoğlu Yüksek Köy Enstitüsü'nü 1945'te bitirir. İnşaat Öğretmenliği, Gezici Başöğretmenlik, Resim-İş Öğretmenliği vb görevlerde bulunur. 1976'da emekli olur. Köy Enstitüleri Destanı, Hasanoğlu Yüksek Köy Enstitüsü ve Öğretmen Olacağım adlı üç yapıtı vardır.

Yazar, Öğretmen Olacağım adlı anı yapıtında, köydeki ilkokul yıllarını, köylülerin yaşam savaşımını, Mahmudiye Köy Öğretmen Okulu'na gidişini, öğrencilerin ve öğretmenlerin çalışmalarını anlatır. Yapıtı sunu yazısı yazan eğitimci, ozan Nazım Mutlu'nun vurguladığı gibi “Genç Cumhuriyet'in öncü kadrolarının devrimci heyecan dalgasını”nı yansıtır. Yazar, üç yıllık köy ilkokulunda okurken, ondaki ataklığı gören öğretmen ardını bırakmaz. Önce, Muallim Hafız Ali'den öğrendiklerinden etkilenir. 2. yıl Arap harfleri kalkınca Türkçe yazılı alfabeğe geçerler. 3. sınıfta Dursun öğretmenden çok şey öğrenirler. İlkokul biter. Özkucur, beş yıllık ilkokula dört yıl sonra, 1934'te başlar. Haşım Öğretmen, öğrencilerin köydeki hafızların elinde kör inançlarla köreltildiğini görür ve bilimsel, deneysel çalışmalarla onları eğitir, evdeki, işteki yaşantılarını inceler. Uygulamalı dersleriyle ilgi çeker. 5. sınıfta okul müdürü Ahmet Kamil Kutluca, ufuk açıcı çalışmalar yapar. Özkucur, ilk öğretmenleri olarak bildiği aile büyüklerinden öğrendiklerini anımsatır. Öteki dünya inancıyla nasıl korkutulduğunu vb. 1936'da ilkokulu bitirir, babasıyla tezek toplar, odun kesmeye gider. “Öküz çocukluğu” dedikleri çobanlık, sığırtmaçlık yapar. Küçük kız kardeşi Kerziban'ın sıtmadan öldüğünü görür. Arı bekçiliği yapan babasına yardım eder. Sıtmalı olarak girdiği sınavda başarılı olur ve bir yıl aradan sonra Mahmudiye Köy öğretmen Okulu'na gidip kayıt olmayı başarır. Başarır diyoruz, çünkü elinde okuldan istenen kayıt parası, gidecek yol parası yoktur. Konya Valisi'ne çıkıp 5 lira alır, onu kamyoncuya vererek varır Mahmudiye'ye.

Mahmudiye Köy Öğretmen Okulu'nda

29 Ekim 1937'de kayıt olur okula. Hemşerileriyle tanışır, çok çalıştırıldıkları için kaçmak isteyenler olur okuldan. Eğitim Kursu binasını görürler, çevreyi tanırlar. Yatakhaneğe yerleşirler. İlk yemeklerini yerken çatal kaşıkla

tanışır ve yadırgarlar. İlk ders, kazma-kürekle çıktıkları iş dersidir. Bir hafta sonra köyünü özler. Okulda temizlik denetimi yapılır, bitlenenler vardır. Okul müdürü gerekli önlemleri alır. Her öğrencinin saçları kesilir. Dilde ve görünümde birlik sağlanmaya çalışılır. Konuşmalar bozuk, giysiler karışıktır.

Yazar, okul müdürü Remzi Özyürek'in öncülüğünde yaptıkları çalışmaları anlatır. Yol açma, derslik yapma, kum eleme, siva ve marangozluk işleri bunlardan birkaçıdır. Gruplar halinde hamama gidip ilk kez yıkanır, yeni çamaşır giyerler. Özkucur, köydeki arkadaşı Cin Ali'ye mektup yazıp yaşadıklarından söz eder. Motor ve bisiklet sürmesini, mandolin çalmasını, fotoğrafçılığı vb. öğrenirler. Yeni giysiler, ayakkabılar verilir, yaşama sevinci kazanırlar. İsmail Hakkı Tonguç okula gelir, çalışmaları yerinde görür, onlarla birlikte yemek yer. 10 km uzaktaki Hamidiye Köyü'ne yürüyerek giderler. Üç katlı yeni bir okul yapılır. Usta Macar Sili Layoş, öğrencilerin başındadır. Özkucur, öğretmenlerini de tanıtır: İngilizce Öğretmeni Rıza Öztükel, Yapıcılık Öğretmeni Ahmet Ertuğrul, Tarım Öğretmeni Hüsnü Baykal vb. Köy kuyularından su çekerek gereksinim giderirler. 2. yıl okula Talip Apaydın, Bekir Semerci öğrenci olarak gelir. Okul müdürünün isteğiyle Seydi Suyu'nu kanal açarak okula getirirler. Kendi işini, kendileri gören öğrenciler yetiştirilir okulda. İşliklerde, her çeşit yapı işçiliğini öğrenirler. Yaz dinlencesinde köyüne giden Özkucur, birkaç gün zor kalır, arkadaşlarını görür ve dinlencesi bitmeden okuluna döner, yaz çalışmalarına katılır. Mutfak bacası yapar, ahır planını uygulamaya koyarlar vb. 3. yılda, hayvanlar yeni ahıra götürülür. Okulun da adı değiştirilir. Köy Enstitüleri açılır ve okula Çifteler Köy Enstitüsü adı verilir. Onlar da yeni Köy Enstitüleri Yasası'na göre, 4. sınıfta okumaya başlarlar.

Eğitimci, yazar Abdullah Özkucur, anılarında Köy Enstitüleri'nin kuruluşuna giden süreci, köylülerin yoksulluğunu gözler önüne seriyor. Öğretmen olma ülküsü uğrunda yaşadıklarını anlatırken bir döneme ışık tutuyor.

(*) **Öğretmen Olacağım-Abdullah Özkucur, Anı, Öğretmen Dünyası Yayınları, Genişletilmiş 2. Baskı, Nisan 2015 (1. Baskı 1983, Özyürek Yayınevi), 288 s.**

Şiir Köşesi

Ceyhun Atuf Kansu

Bozkırda Yaz Saatleri – I

Geniş bozkırlar üstünde çocukluğum geçmiştir,
Onlar ne sabahlardır, onlar ne gecelerdir.
Hangi çiçeğe, hangi ota sorsanız akrabam çıkar,
Dostum çıkar, kardeşim çıkar, sevgilim çıkar,
Her biri bir yaprak kalbiyle yoluma bakar,
Dikenlerdir, Salkımlardır, yaban gülleridir.
Dünyamızın yaşanmaya değer güzel günleridir,
Çiçek aylarıdır, güneşli aylardır, yıldızlı aylardır,
İnsana ölümsüz olanı, sonsuz olanı hatırlatır.
İrgatların yalın toprakta boylu boyunca yattığı,
Güneşin er doğup, dağın ardından geç battığı,
Serin gecelerdir, kavruk gündüzlerdir onlar.

Mithatpaşa Cad. 62/21 Yenışehir / ANKARA
Tel&Faks: 0312 425 24 68

Yayının Adı
Yayının Türü
Yayın Şekli
Yayın Sahibi
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Yayın İdare Adresi
E-Mail
Hazırlık
Baskı

Köy Enstitüleri
Yayın Süreli Yayın
3 Aylık - Türkçe
Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Adına ERDAL ATICI
ALİ KINACI
Mithatpaşa Cad. 62-21 YENİŞEHİR / ANKARA
kevakfi@gmail.com
Merdiven Reklam Tanıtım / merdivenreklamtanitim@gmail.com
Cem Web Ofset / 0312 385 37 27